

La **Regió de Múrcia** és una Comunitat autònoma uniprovincial. Geogràficament disposa de 2 serralades: una litoral (amb la Serra de Cartagena) i altra interior.

Ambdues alineacions de muntanya estan separades per la depressió prelitoral ('Campo de Lorca' i 'Valle del río Segura').

El Clima es mediterrani subàrid, sent amb Almeria l'àrea de la península més seca (menys de 300 mm de pluja a l'any, poc més de la meitat que a Reus). Es tracta d'una de les zones més àrides d'Europa, amb uns forts contrastes del paisatge entre pràcticament el desert i la feracitat del regadiu.

La població actual és d'uns 1.300.000 habitants, la regió va patir una profunda emigració entre 1900 i 1960, com a conseqüència de la falta de rendiment i latifundi del secà, el minifundi de l'horta o la crisi de la mineria: Catalunya va ser el foc d'arribada més important al començament del segle XX i als anys 50, Alemanya i Suïssa.

L'economia està avui basada en els productes hortícoles primerencs i la fruita (importància del transvasament Tajo-Segura), amb una forta exportació a Europa, la indústria alimentària i química, i el turisme en la costa ('la Manga', Mar Menor, etc.)

Històricament, com tota la Mediterrània, ha estat lloc de pas per a moltes civilitzacions: fenicis, grecs, cartaginesos, romans, musulmans (el 'Valle de Ricote', últim lloc que van abandonar els moriscos, conserva el seu paisatge i molts costums), conquesta per la Corona d'Aragó (Jaume I) amb repoblació de catalans, ...

Sabies que el català es va parlar a Múrcia fins al segle XV i que es va produir una hibridació entre ell, el castellà i l'àrab: el dialecte *panotxo* ? *

* Encara s'hi conserven molts cognoms catalans: Fuster, Ripoll, Carbonell, Gispert, Andreu, Ros, etc. i altres amb canvis de vocals y consonants (a Múrcia capital s'estima un 20 % de cognoms d'origen català). topònims: Isla Grosa, riu Sangonera, Calblanque, etc. noms com *arracada*, *bajoca*, *Josepa*, *llam*, *mare*, *pare*, *pereta*, *pernil*, *pesol*, *taronja*, etc.

Abarán en el 'Valle de Ricote'

La ciutat de Múrcia (la medina *Mursiya* musulmana), va ser fundada per Abderramán II, emir de Còrdova, el segle IX, al centre de la vall d'aiguamolls creada pel riu Segura, posteriorment sanejada i convertida en una de les més riques hortes medievals i on es va aplicar la tecnologia del reg i de l'agronomia oriental.

Dos sèquies majors que encara conserven el seu nom original: *Alquibla* ('la del nord') i *Aljucia* ('la del sud') surten de les dues marges del Segura gràcies a un assud (com els canals que reguen el Delta de l'Ebre des de l'Assud de Xerta o els antiquíssims regadius babilònics de Mesopotàmia ('entre dos rius'); i distribueixen l'aigua mitjançant xarxes de sèquies i canaletes, junt a un sistema simètric de desguassos ('azarbes') per la recollida de l'aigua sobrant i de drenatge (com l'aparell circulatori del cos humà).

Un espai que podria haver estat declarat *Patrimoni de la Humanitat*, avui desapareix, en gran mesura, degut a l'extensió urbanística de la ciutat, mal dissenyada, en aquests últims anys.

La Múrcia musulmana va ser una de les ciutats més importants de Al-Andalus: la seva cultura, la riquesa de l'horta i, particularment, la producció i transformació de la seda, la indústria del vidre i la terrissa, etc. Estava vorejada per una doble muralla amb torres cada uns 30 m (pràcticament la ciutat no va créixer a partir d'aquest perímetre fins als anys 50 del segle passat).

Sínia de reg a l'hora de Múrcia moguda per la mateixa força de l'aigua.

La invasió de la Corona d'Aragó i de Castella va provocar una profunda decadència (expulsió o arraconament de la població nativa, creació de grans latifundis senyorials o eclesiàstics, etc.), crisi no superada fins al segle XVIII: torna la producció de seda, menys epidèmies, amb una renaixença cultural (l'escultor Salzillo, autor de la millor imatgeria de la Setmana Santa, és un exemple), es reedifiquen la majoria de les esglésies (barroques), la nova façana, també barroca, de la catedral (gòtica i renaixentista), nombrosos palaus (el del Bisbe és impressionant, convents, la llotja de la seda, etc.

Avui el nucli antic, pràcticament peatonal, malgrat els desastres urbanístics de la propera dictadura, conserva els antics barris-parròquies amb noms de sants ben populars a Catalunya: 'la Merced' (una imatge de 'la Moreneta' i nombrosos escuts amb les quatre barres mercedàries), 'San Juan', 'San Miguel', 'San Pedro', 'San Lorenzo' o 'Santa Eulalia' (denominada fins no fa gaire 'Olalla de los Catalanes'), un laberint de carrers d'origen musulmà, junt a places emblemàtiques com les de 'Santo Domingo' (l'antic mercat amb un ficus gegantí), 'Las Flores' 'Cardenal Belluga', 'de los Apóstoles', etc. Jardins i tarongers (molts aromàtics a la primavera) es poden trobar quasi arreu.

Avui Múrcia és una ciutat lluminosa, moderna, dinàmica, comercial i amb una important vida cultural.

Ampliació de l'Ajuntament de Múrcia (Rafael Moneo), davant la catedral.

La **Cartagena** púnica va ser fundada vers l'any 229 a.C. pel general Asdrúbal; la riquesa minera que atraguí pocs anys més tard als romans, passant a ser la *Cartago Nova* una de les colònies més importants de la *Hispania* romana.

El teatre romà de Cartagena

La seva trobada (1988) i posterior excavació és un dels descobriments més importants de l'arqueologia de la ciutat.

Es localitzava sota una zona sempre habitada, amb la Catedral Vella superposada en al seva part superior.

Era d'una gran capacitat (6.000 persones). Es troba proper a l'Ajuntament (modernista), 'Castillo de la Concepción' i el port.

El **museo del teatre**, projectat per l'arquitecte Rafael Moneo, autor d'edificis tant emblemàtics com el *Kursaal* de San Sebastián o l'auditori de Barcelona, reuneix la totalitat de les peces trobades durant les excavacions.

El '**Castillo de la Concepción**' és el millor punt de partida per a conèixer la ciutat i adquirir una visió general dels seus 3.000 anys d'història. Està situat damunt del turó més alt dels cinc que protegeixen la ciutat i on els romans van edificar un temple dedicat a Asklepio (el 'Déu de la Salut'). Després castell musulmà i cristià. Durant la Guerra Civil, una sirena avisava a la població dels bombardeigs de l'aviació alemanya.

El refugi-museu de la Guerra Civil, té accés des de l'ascensor panoràmic que puja al 'Castillo de la Concepción'. Cartagena va ser una de les ciutats més castigades per l'aviació al servei de l'exèrcit franquista: disposava de l'única base naval de la República, amb un port pràcticament inexpugnable, degut la seva constitució geogràfica, des dels cartaginesos.

Després de la revolució cantonal (1873) el centre històric de Cartagena va quedar greument destruït. Comença la reconstrucció de la ciutat a finals del segle XIX, coincidint amb l'auge de la mineria i, com a conseqüència, d'una potent burgesia que vol mostrar el seu poder econòmic mitjançant l'arquitectura (com a Barcelona). És tracta també del Modernisme, amb edificis tant emblemàtics com l'Ajuntament, l'estació de tren, el 'Gran Hotel' i 'Casa de la família Cervantes' (dues obres de l'arquitecte tarragoní Víctor Beltrí), el 'Casino', etc.

Gran Hotel (1916).

La denominada 'Ciutat del sol', **Lorca**, va ser frontera durant molts anys amb el regne de Granada. D'aquella època conserva un formidable castell, danyat també pel terratrèmol de l'11 de maig passat. Aquest, malgrat de no ser d'una gran força, 5,2° de l'escala Richter (moderat), al trobar-se el seu hipocentre a solament 500 m de fondària, va causar alguns morts, molts ferits i la destrucció de nombrosos edificis. Més de 30.000 persones van haver de deixar els seus habitatges.

Ajuntament renaixentista de Lorca

El barri 'Viñas' la ser la zona més afectada.

El terratrèmol va causar, també, danys importants al valuós patrimoni de la ciutat. Totes les esglésies van quedar danyades.

A més del castell, Lorca conserva altres construccions medievals, com part de la muralla. La 'plaza de España' (renaixentista i barroca) és segurament el lloc més emblemàtic de la ciutat: 'Colegiata de san Patricio', Ajuntament, 'Salas Capitulares', etc. A més d'altres palaus distribuïts pel seu nucli històric (com el de 'Guevara'), convents: 'la Merced', 'San Francisco', etc.

Situada Lorca al bell mig de la Vall del riu Gaudalentín, té una gran riquesa hortícola i de fruiters, junt a una important producció porcina. Hi ha indústria de la pell i alimentària, bàsicament.

Octubre de 2011

